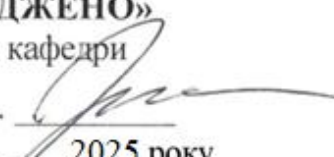

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Кафедра охорони праці та цивільної безпеки

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
завідувач кафедри
Голінько В.І.
« 29 » серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Цивільний захист»

Галузь знань	26 Цивільна безпека
Спеціальність	263 Цивільна безпека
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Освітня програма	Цивільна безпека
Статус	обов'язкова
Загальний обсяг	4 кредити ЄКТС (120 годин)
Форма підсумкового контролю	диференційований залік
Термін викладання	4 семестр (7, 8 чверті)
Мова викладання	українська

Викладач: доцент Савельєв Дмитро Володимирович

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Дніпро
НТУ «ДП»
2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Цивільний захист» для бакалаврів освітньо-професійної програми «Цивільна безпека» спеціальності 263 Цивільна безпека / Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. охорони праці та цивільної безпеки. – Д. : НТУ «ДП», 2025. – 17 с.

Розробник: Савельєв Дмитро Володимирович – к.т.н., доц., доцент кафедри охорони праці та цивільної безпеки.

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання, сформовані на основі трансформації очікуваних результатів навчання освітньої програми;
- базові дисципліни;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для реалізації компетентнісного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки студентів до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти, акредитації освітніх програм у межах спеціальності.

Погоджено рішенням науково-методичної комісії спеціальності К10 Цивільна безпека (263 Цивільна безпека) (протокол № 11 від 08.07.2025).

ЗМІСТ

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	4
3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ	5
4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	6
5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ.....	6
6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	8
6.1 Шкали	8
6.2 Засоби та процедури.....	9
6.3 Критерії.....	10
7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	10
8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	13

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

В освітньо-професійній програмі вищої освіти «Цивільна безпека» спеціальності 263 «Цивільна безпека» здійснено розподіл програмних результатів навчання (РН) за організаційними формами освітнього процесу. Зокрема, до дисципліни Ф7 «Цивільний захист» віднесено такі результати навчання:

РН13	Класифікувати речовини, матеріали, продукцію, процеси, послуги та об'єкти господарювання за ступенем їх небезпечності
РН15	Пояснювати номенклатуру, класифікацію та параметри шкідливих чинників джерел техногенних природних надзвичайних ситуацій та результати їх впливів
РН16	Обирати оптимальні способи та застосовувати засоби захисту від впливу негативних чинників хімічного, біологічного і радіаційного походження
РН18	Пояснювати концептуальні основи моніторингу об'єктів захисту та знати автоматичні системи, прилади та пристрої, призначені для спостереження та контролювання стану об'єкта моніторингу, вимірювання його параметрів та збереження інформації щодо його стану.
РН19	Знати типи автоматизованих систем раннього виявлення надзвичайних ситуацій та оповіщення, загальні технічні характеристики та вимоги до застосування систем управління, зв'язку та оповіщення у надзвичайних ситуаціях
РН22	Пояснювати вимоги щодо убезпечення та захисту суб'єктів господарювання, положення та вимоги щодо безпечності, ідентифікації, паспортизації та ведення реєстрів об'єктів підвищеної небезпеки та потенційно небезпечних об'єктів.
РН23	Застосовувати заходи цивільного захисту: з інформування та оповіщення населення; стосовно укриття населення у захисних спорудах цивільного захисту; щодо евакуації населення із зони надзвичайної ситуації та життєзабезпечення евакуйованого населення в місцях їх безпечного розміщення.

Мета дисципліни – формування у здобувачів вищої освіти компетентностей щодо здатності вирішення проблем і завдань по забезпеченню основних принципів системного контролю та спостереження за надзвичайними ситуаціями, набуття практичних вмінь по встановленню правильного вибору вирішування завдань захисту населення і територій при надзвичайних ситуаціях природного і техногенного характеру.

Реалізація мети вимагає трансформації програмних результатів навчання в дисциплінарні та адекватний відбір змісту навчальної дисципліни за цим критерієм.

2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Шифр РН	Дисциплінарні результати навчання (РН)	
	шифр РН	зміст
РН13	РН13.1-Ф7	Знати основні поняття в галузі цивільного захисту та методи і можливості надання допомоги при надзвичайних ситуаціях, знати єдину державну систему цивільного захисту України та її складові.
РН15	РН15.1-Ф7	Визначати ризик виникнення техногенних аварій природних небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання,

Шифр РН	Дисциплінарні результати навчання (РН)	
	шифр РН	зміст
		формувати відповідальності за особисту та колективну безпеку
РН16	РН16.1-Ф7	Знати ризики небезпек на радіаційних об'єктах, типологія аварій на хімічно-небезпечних об'єктах, знати методи захисту від впливу негативних чинників.
РН18	РН18.1-Ф7	Знати основи утримання та експлуатація об'єктів захисту, автоматичні системи, прилади, призначені для спостереження та контролювання стану об'єкта.
РН19	РН19.1-Ф7	Знати принципи роботи систем автоматизованих безперервних спостережень, контролю для раннього виявлення та оцінки стану захисту населення, технічні засоби та інформаційно-аналітичні системи централізованого оповіщення у надзвичайних ситуаціях відповідно до нормативних документів.
РН22	РН22.1-Ф7	Знати ознаки та характеристику потенційно-небезпечних об'єктів, виявляти небезпеку на ранніх стадіях виникнення, діяти з розвитком подій щодо організації та проведення аварійно-рятувальних і інших невідкладних робіт
РН23	РН23.1-Ф7	Знати основні теоретичні і практичні аспекти цивільного захисту, вміти оцінити середовище перебування щодо особистої безпеки, безпеки колективу, суспільства, провести моніторинг небезпечних ситуацій головні підходи та засоби збереження життя, здоров'я та захисту людини в умовах загрози і виникнення небезпечних та надзвичайних ситуацій.

3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни	Здобуті результати навчання
Ф1 Вступ до спеціальності	Пояснювати процеси впливу шкідливих і небезпечних чинників, що виникають у разі небезпечної події; застосовувати теорії захисту населення, території та навколишнього природного середовища від уражальних чинників джерел надзвичайних ситуацій, необхідні для здійснення професійної діяльності знання математичних та природничих наук
Ф3 Безпека потенційно небезпечних технологій і виробництв	Ідентифікувати небезпеки та можливі їх джерела, оцінювати ймовірність виникнення небезпечних подій та їх наслідки
Ф5 Нормативне регулювання цивільної безпеки	Аналізувати суспільні явища й процеси на рівні, необхідному для професійної діяльності, знати нормативно-правові засади забезпечення цивільного захисту, охорони праці, питання нормативного регулювання забезпечення заходів у сфері цивільного захисту та техногенної безпеки об'єктів і територій

4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Обсяг, години	Розподіл за формами навчання, години			
		денна		заочна	
		аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота
лекційні	90	34	56	6	84
практичні	30	17	13	4	26
лабораторні	-	-	-	-	-
семінари	-	-	-	-	-
РАЗОМ	120	51	69	10	110

5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Шифри РН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	ЛЕКЦІЇ	90
РН23.2-Ф7	Вступ. Законодавче та правове регулювання цивільного захисту. Зміст дисципліни. НС, причини виникнення та складові системи їх моніторингу Конституційні засади цивільного захисту в Україні. Закони України: «Кодекс цивільного захисту України», Закон України «Про основи національної безпеки України», «Про правовий режим надзвичайного стану», «Про правовий режим воєнного стану», «Про боротьбу з тероризмом». Нормативно-правові акти з цивільної безпеки: визначення, основні вимоги та ознаки. Єдина державна система ЦЗ (ЄДСЦЗ). Склад та основні завдання сил цивільного захисту.	5
РН15.1-Ф7	Надзвичайні ситуації та їх наслідки Основні поняття та визначення надзвичайних ситуацій. Класифікації надзвичайних ситуацій та аварій. Надзвичайні ситуації природного характеру. Надзвичайні ситуації техногенного характеру. Надзвичайні ситуації на об'єктах критичної інфраструктури. Основні задачі стосовно захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій.	10
РН13.1-Ф7 РН16.1-Ф7	Моніторинг небезпек, що можуть спричинити НС Галузевий моніторинг за станом безпеки у відповідній сфері. Небезпечні речовини (хімічні, вибухові, займисті, радіаційні, біологічні тощо). Речовини з токсичними продуктами згоряння. Небезпеки, пов'язані з використанням процесів, що відбуваються при підвищених температурах та підвищеному тиску. Незадовільний стан обладнання, будов і споруд тощо. Способи виявлення потенційно-небезпечних зон з імовірними джерелами НС.	10
РН19.1-Ф7 РН18.1-Ф7	Моніторинг і прогнозування надзвичайних ситуацій Моніторинг стану техногенних об'єктів і прогноз аварійності. Апаратура і технічні засоби автоматизованих систем	15

Шифри РН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	централізованого оповіщення та зв'язку, контроль за їх станом. Інформаційне середовище для оперативного постачання даних з метою прогнозування ризиків виникнення НС. Урядова інформаційно-аналітична система з питань НС (УІАС НС). Автоматизована система збору інформації оперативно-диспетчерське управління (СОДУ). Організація і функціонування системи моніторингу надзвичайних ситуацій. Мережа спостереження і контролю уражальних чинників техногенних НС. Розрахунково-аналітична група (РАГ). Зонування територій за ступенем небезпеки.	
РН16.1-Ф7	Прогнозування обстановки та планування заходів захисту в зонах радіоактивного, хімічного і біологічного зараження Радіаційні аварії. Типологія аварій на хімічно-небезпечних об'єктах. Контроль рівня радіації та наявності в повітрі отруйних речовин. Прилади радіаційного, дозиметричного контролю та хімічної розвідки. Радіаційний та хімічний захист населення у НС. Біологічний захист населення у НС. Забезпечення безпеки ведення вибухових робіт. Пожежі.	15
РН18.1-Ф7 РН23.1-Ф7	Моніторинг об'єктів захисту Класифікація захисних споруд цивільного захисту. Прилади та пристрої, призначені для спостереження стану об'єкта. Сховища, протирадіаційні укриття, найпростіші укриття. Розміщення об'єктів. Об'ємно-планувальне вирішення. Утримання та експлуатація фонду захисних споруд. Перевірки справності обладнання, інженерних мереж та будівельних конструкцій об'єктів. Поточні планові та капітальні ремонти захисних споруд.	10
РН16.1-Ф7 РН22.1-Ф7	Забезпечення безпеки та стійкості функціонування критичної інфраструктури. Моніторинг стану об'єктів критичної інфраструктури. Моніторинг і прогнозування надзвичайних ситуацій на об'єктах критичної інфраструктури. Забезпечення безпеки та стійкості функціонування КІ; Інженерний захист об'єктів КІ.	10
РН19.1-Ф7 РН23.1-Ф7	Захист населення в умовах надзвичайних ситуацій. Порядок складання планів реагування у разі загрози та виникнення надзвичайних ситуацій. Оповіщення про загрозу або виникнення надзвичайної ситуації. Автоматизована система централізованого оповіщення (АСЦО). Евакуація. Здійснення евакуації населення в надзвичайних ситуаціях. Загальна, часткова евакуації. Організація та порядок проведення евакуації.	8
РН16.1-Ф7 РН23.1-Ф7	Організації та проведення рятувальних та невідкладних робіт у надзвичайних ситуаціях. Види рятувальних та інших невідкладних робіт (РНР) в осередках поразки у НС. Роботи, для забезпечення швидкого порятунку людей та їх життєзабезпечення. Сили і засоби, які залучаються для проведення РНР. Організація ліквідації надзвичайних ситуацій на об'єктах критичної інфраструктури.	7

Шифри РН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	Взаємодія та координація дій суб'єктів національної системи захисту критичної інфраструктури. РНР в осередках ядерного, хімічного, біологічного ураження. Навчання та підготовка населення до дій в умовах надзвичайних ситуацій.	
	ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	30
РН18.1-Ф7 РН19.1-Ф7 РН22.1-Ф7	1. Опрацювання Кодексу цивільного захисту України 2. Контроль рівня радіації та наявності в повітрі отруйних хімічних речовин 3. Моніторинг сильнодіючих отруйних речовин та запобігання аварій на виробництві 4. Укриття населення в захисних спорудах від вражаючих факторів надзвичайних ситуацій. 5. Рятувальні та невідкладні роботи у надзвичайних ситуаціях 6. Підготовка населення до дій у надзвичайних ситуаціях. 7. Правила поведінки населення при виникненні надзвичайних ситуацій.	30
	РАЗОМ	120

6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Сертифікація досягнень студентів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до «Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання студента за дисципліною.

6.1 Шкали

Оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок здобувачів вищої освіти різних закладів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховується, якщо студент отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

6.2 Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії студента за вимогами НРК до 6-го кваліфікаційного рівня під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Студент на контрольних заходах має виконувати завдання, орієнтовані виключно на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання (розділ 2).

Засоби діагностики, що надаються студентам на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдань під час лекцій	комплексна контрольна робота (ККР)	визначення середньозваженого результату поточних контролів;
практичні	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдань під час практичних занять та самостійної роботи		виконання ККР під час диференційованого заліку за бажанням студента

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного завдання.

Якщо зміст певного виду занять підпорядковано декільком складовим опису кваліфікаційного рівня за НРК, то інтегральне значення оцінки може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюються викладачем.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі студента шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен студент під час заліку має право виконувати ККР, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Кількість конкретизованих завдань ККР повинна відповідати відведеному часу на виконання. Кількість варіантів ККР має забезпечити індивідуалізацію завдання.

Значення оцінки за виконання ККР визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

Інтегральне значення оцінки виконання ККР може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюється кафедрою для кожної складової опису кваліфікаційного рівня за НРК.

6.3 Критерії

Реальні результати навчання студента ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії студента для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерія використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100 a/m,$$

де a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для бакалаврського рівня вищої освіти (подано нижче).

Загальні критерії досягнення результатів навчання для 6-го кваліфікаційного рівня за НРК

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
<i>Знання</i>		
♦ концептуальні наукові та практичні знання, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання	Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: <ul style="list-style-type: none"> - концептуальних знань; - високого ступеню володіння станом питання; - критичного осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності 	95-100
	Відповідь містить не грубі помилки або описки	90-94
	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення студента про об'єкт вивчення	65-69
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
Рівень знань незадовільний	<60	
<i>Уміння/навички</i>		
♦ поглиблені когнітивні та	Відповідь характеризує уміння: <ul style="list-style-type: none"> - виявляти проблеми; 	95-100

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання	<ul style="list-style-type: none"> - формулювати гіпотези; - розв'язувати проблеми; - обирати адекватні методи та інструментальні засоби; - збирати та логічно й зрозуміло інтерпретувати інформацію; - використовувати інноваційні підходи до розв'язання завдання 	
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності з негрубими помилками	90-94
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	60-64
Комунікація		
<ul style="list-style-type: none"> ♦ донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації; ♦ збір, інтерпретація та застосування даних; ♦ спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною 	<p>Вільне володіння проблематикою галузі. Зрозумілість відповіді (доповіді). Мова:</p> <ul style="list-style-type: none"> - правильна; - чиста; - ясна; - точна; - логічна; - виразна; - лаконічна. <p>Комунікаційна стратегія:</p> <ul style="list-style-type: none"> - послідовний і несуперечливий розвиток думки; - наявність логічних власних суджень; - доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням; 	95-100

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
<p>мовою, усно та письмово</p>	<ul style="list-style-type: none"> - правильна структура відповіді (доповіді); - правильність відповідей на запитання; - доречна техніка відповідей на запитання; - здатність робити висновки та формулювати пропозиції 	
	<p>Достатнє володіння проблематикою галузі з незначними хибами. Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) з незначними хибами. Доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами</p>	90-94
	<p>Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)</p>	85-89
	<p>Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)</p>	80-84
	<p>Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)</p>	74-79
	<p>Задовільне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)</p>	70-73
	<p>Часткове володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)</p>	65-69
	<p>Фрагментарне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог)</p>	60-64
	<p>Рівень комунікації незадовільний</p>	<60
<i>Відповідальність і автономія</i>		
<p>♦ управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами; ♦ спроможність нести відповідальність</p>	<p>Відмінне володіння компетенціями менеджменту особистості, орієнтованих на: 1) управління комплексними проектами, що передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - дослідницький характер навчальної діяльності, позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію; - здатність до роботи в команді; - контроль власних дій; 	95-100

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
<p>за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах;</p> <p>♦ формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти;</p> <p>♦ організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп;</p> <p>♦ здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії</p>	<p>2) відповідальність за прийняття рішень в непередбачуваних умовах, що включає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - обґрунтування власних рішень положеннями нормативної бази галузевого та державного рівнів; - самостійність під час виконання поставлених завдань; - ініціативу в обговоренні проблем; - відповідальність за взаємовідносини; <p>3) відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб, що передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - використання професійно-орієнтовних навичок; - використання доказів із самостійною і правильною аргументацією; - володіння всіма видами навчальної діяльності; <p>4) здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності, що передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ступінь володіння фундаментальними знаннями; - самостійність оцінних суджень; - високий рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок; - самостійний пошук та аналіз джерел інформації 	
	Упевнене володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано дві вимоги)	90-94
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано шість вимог)	74-79
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано сім вимог)	70-73
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано вісім вимог)	65-69
	Рівень відповідальності і автономії фрагментарний	60-64
	Рівень відповідальності і автономії незадовільний	<60

7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Технічні засоби навчання: комп'ютерне та мультимедійне обладнання кафебри охорони праці та цивільної безпеки.

Програмне забезпечення: MS Office 365, у тому числі активований акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one), використання дистанційної платформи Moodle (<https://do.nmu.org.ua/>).

Лабораторне обладнання: стенд для випробувань ЗІЗОД СИ-ИДЧ-03-08, стенд з випробувань протигазових фільтрів «ЗАХИСТ», стенд з випробування наколінників, стенд з випробування ЗІЗ СВР31000, мікромановакууметр Testo 512, динамометр універсальний YILIDA DS2- 1000N, радіометр-рентгенометр ДП-5В, військовий прилад хімічної розвідки (ВПХР).

8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базові

1. Державна система цивільного захисту: навч. посіб. / М. М. Кулешов, В. П. Садковий, В. В. Тютюник. – Х.: НУЦЗУ, 2020. – 232 с.
2. Варивода К.С., Горденко С.І. Цивільний захист: підручник. – Переяслав.: Домбровська Я. М., 2020. – 596 с.
3. Запорожець О. І., Михайлюк В. О., Халмурадов Б. Д. [та ін.] Цивільний захист : підручник. – К. : ЦУЛ, 2016. – 264 с.
4. Підвищення ефективності знепилювання повітря при будівництві підземних споруд буропідричним способом: монографія / Д.В. Савельєв, О.В. Халимендик, С.С. Барабанов; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». – Дніпро: НТУ «ДП», 2025. – 162 с
5. Чеберячко С.І. Рекомендації щодо зменшення ризику професійних захворювань при використанні фільтрувальних респіраторів / С.І. Чеберячко, Ю.І. Чеберячко, О.В. Дерюгін, О.О. Шустов, Д.В. Савельєв // Збірник наукових праць національного гірничого університету / НТУ «Дніпровська політехніка» – Д., 2020. – № 63. – С. 74-87.
6. Грідяєв, В. В., Манідіна, Є. А., Савельєв, Д. В., Румянцев, В. Р., & Карпенко, Г. В. (2025). Комплексна безпека електричних силових трансформаторів в умовах ворожих обстрілів: Електробезпека, пожежна безпека та цивільний захист. Збірник наукових праць "Металургія", (1), 106-113. <https://doi.org/10.26661/2071-3789-2025-1-10>
7. Підготовка та проведення командно-штабних навчань органів управління та сил цивільного захисту територіальної підсистеми ЄДС ЦЗ Чернівецької області. Навчально-методичний посібник, видання друге, оновлене – 2023, Чернівці, – 48 с.
8. В.О. Костенко. Удосконалення системи цивільного захисту територіальних громад в контексті розвитку місцевої та добровільної пожежної охорони // фаховий науковий журнал: Публічне управління і адміністрування в Україні», м. Одеса, вип. 29/2022. С. 85-88. <http://www.pagjournal.iei.od.ua/archives/2022/29-2022/16.pdf>
9. Тактика ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій: практикум. 2-ге видання, виправлене та доповнене / Укладачі: І. М. Неклонський, В. О. Собина, Д. В. Тарадуда. – Х.: НУЦЗУ. – 2020. – 218 с.

Методичне забезпечення

1. Опрацювання Кодексу цивільного захисту України [Електронний ресурс] : методичні рекомендації до виконання практичних робіт з дисципліни «Цивільний захист» для здобувачів ступеня бакалавра освітньо-професійної програми «Цивільна безпека» зі спеціальності К10 Цивільна безпека / Д.В. Савельєв, В.В. Надточий; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», – Дніпро: НТУ «ДП», 2025. – 23 с.

2. Контроль рівня радіації та наявності в повітрі хімічних отруйних речовин [Електронний ресурс] : методичні рекомендації до виконання практичних робіт з дисципліни «Цивільний захист» для здобувачів ступеня бакалавра освітньо-професійної програми «Цивільна безпека» зі спеціальності К10 Цивільна безпека / Д.В. Савельєв; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», – Дніпро: НТУ «ДП», 2025. – 23 с.

3. Моніторинг сильнодіючих отруйних речовин та запобігання аварій на виробництві [Електронний ресурс] : методичні рекомендації до виконання практичних робіт з дисципліни «Цивільний захист» для здобувачів ступеня бакалавра освітньо-професійної програми «Цивільна безпека» зі спеціальності К10 Цивільна безпека / Д.В. Савельєв; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. ОПЦБ – Д. : НТУ «ДП», 2025. – 19 с.

4. Рятувальні та невідкладні роботи у надзвичайних ситуаціях [Електронний ресурс] : методичні рекомендації до виконання практичних робіт з дисципліни «Цивільний захист» для здобувачів ступеня бакалавра освітньо-професійної програми «Цивільна безпека» зі спеціальності К10 Цивільна безпека / Д.В. Савельєв; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», – Дніпро: НТУ «ДП», 2025. – 24 с.

5. Укриття населення в захисних спорудах від уражаючих факторів надзвичайних ситуацій [Електронний ресурс] : методичні рекомендації до виконання практичних робіт з дисципліни «Цивільний захист» для здобувачів ступеня бакалавра освітньо-професійної програми «Цивільна безпека» зі спеціальності К10 Цивільна безпека / Д.В. Савельєв, В.В. Надточий; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», – Дніпро: НТУ «ДП», 2025. – 21 с.

6. Методичні вказівки до практичного заняття «Підготовка населення до дій у надзвичайних ситуаціях. Правила поведінки населення при виникненні надзвичайних ситуацій» з дисципліни «Система протиаварійного захисту» для студентів спеціальності 263 «Цивільна безпека» / І.А. Шайхлісламова, О.А. Гурін, Н.М. Огеєнко – Д.: Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», 2019. – 8 с.

Законодавчі та нормативно-правові акти

1. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 № 5403-VI
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/5403-17#Text>

2. Основи законодавства України про охорону здоров'я (Закон України від 19.11.1992)

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>

3. Про захист людини від впливу іонізуючого випромінювання (Закон України від 14.01.1998)

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/15/98-%D0%B2%D1%80#Text>

4. Про захист населення від інфекційних хвороб (Закон України від 06.04.2000)

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1645-14#Text>

5. Про об'єкти підвищеної небезпеки (Закон України від 18.01.2001)

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2245-14#Text>

6. Про охорону праці (Закон України від 14.10.1992)

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text>

7. Про правовий режим надзвичайного стану (Закон України від 16.03.2000)

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1550-14#Text>

8. Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту (постанова КМУ від 09.01.2014 № 11)

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/11-2014-%D0%BF#Text>

9. Про затвердження Положення про організацію оповіщення і зв'язку у надзвичайних ситуаціях (постанова КМУ від 27 вересня 2017 р. № 733)

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/733-2017-%D0%BF#Text>

10. Про затвердження Порядку забезпечення населення і працівників формувань та спеціалізованих служб цивільного захисту засобами індивідуального захисту, приладами радіаційної та хімічної розвідки, дозиметричного і хімічного контролю (постанова КМУ від 19.08.2002 № 1200)

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1200-2002-%D0%BF#Text>

11. Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях (постанова КМУ від 26.06.2013 № 444)

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/444-2013-%D0%BF#Text>

12. Про затвердження Порядку проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру (постанова КМУ від 30.10.2013 № 841)

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/841-2013-%D0%BF#Text>

13. Про затвердження Порядку проведення навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту (постанова КМУ від 23.10.2013 № 819)

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/819-2013-%D0%BF#Text>

Інформаційні ресурси

- 1 <http://www.dsp.gov.ua> - Офіційний сайт Держпраці України.
- 2 <http://www.dsns.gov.ua> - Офіційний сайт Державної служби з надзвичайних ситуацій.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Цивільний захист»
освітньо-професійної програми «Цивільна безпека»
спеціальності 263 «Цивільна безпека»

Розробник:
Савельєв Дмитро Володимирович

В редакції автора

Підготовлено до виходу в світ
у Національному технічному університеті
«Дніпровська політехніка».
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842
49005, м. Дніпро, просп. Д. Яворницького, 19